

РЕЗУЛЬТАТИ
анкетування здобувачів вищої освіти
щодо якості освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня освіти
Фінанси, банківська справа та страхування
Полтавського державного аграрного університету
у 1 семестрі 2024-2025 н. р.

У рамках моніторингу оцінки якості ОПП Фінанси, банківська справа та страхування першого (бакалаврського) рівня освіти з 13 по 24 січня 2025 року відбулося традиційне семестрове опитування здобувачів вищої освіти за підсумками 1-ого семестру 2024-2025 н.р. Формат дослідження є незмінним з 2021 року – анонімне онлайн опитування з використанням Google Form. Цього разу результати опитування узагальнені у розрізі рівнів освіти – першого (бакалаврського) та другого (магістерського), на відміну від попередніх років, коли підсумки підводилися в цілому по освітніх програмах, що враховано при порівнянні показників у динаміці. Також до анкети додано запитання «На Вашу думку, час, відведений на самостійну роботу, достатній для виконання поставлених завдань?».

У дослідженні задоволеності здобувачів вищої освіти навчанням за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування взяли участь 55 студентів усіх курсів, що навчаються за програмою (рис. 1).

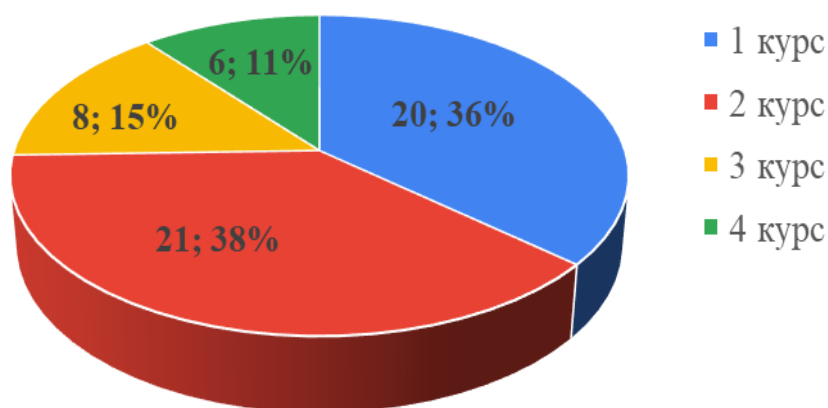

Рис. 1. Розподіл респондентів за курсом

На питання «На Вашу думку, Ви розумієте що таке Освітньо-професійна програма, ознайомлені зі змістом навчання за обраною ОПП та запланованими результатами навчання?» усі респонденти дали відповідь «Так» або «Скоріше так» (рис. 2).

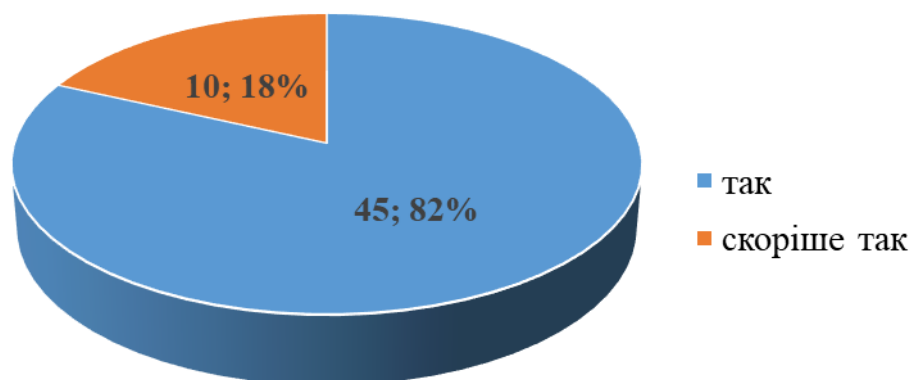

Рис. 2. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо розуміння сутності та змісту ОПП

81,8 % респондентів вважають, що знають що таке Освітньо-професійна програма та ознайомлені з нею, ще 18,2 % – що скоріше розуміють. Жоден респондент не зазначив, що не обізнаний з цим документом, або що йому складно відповісти на це питання.

Слід відмітити позитивну динаміку відповідей на це питання: відсоток респондентів, які обрали варіант відповіді «Так», починаючи з 1 семестру 2022-2023 н. р., коли воно було вперше включене до анкети, стабільно зростав. У першому дослідженні 49,0 % опитаних вважали, що знають що таке ОПП й ознайомлені з нею, а цього семестру цей показник досягнув найвищого рівня за досліджуваний період. Також слід враховувати, що попередні дані стосувалися даних як студентів, що навчалися за першим (бакалаврським) рівнем, так і за другим (магістерським), а результати звітного дослідження стосуються лише студентів-бакалаврів, які традиційно показували дещо нижчі показники обізнаності з ОПП.

Узагальнену оцінку відповідності змісту освітньо-професійної програми їхнім очікуванням здобувачі вищої освіти оцінювали за 5-ти бальною шкалою,

де 1 – не відповідає, а 5 – повністю відповідає. Жоден з респондентів не оцінив відповідність змісту навчання своїм очікуванням оцінкою 1 або 2 бали, на задовільно (3 бали) її оцінили 6 респондентів (10,9 % опитаних). Більшість респондентів зазначили що зміст навчання відповідає їхнім очікуванням на 4 бали (19 осіб або 34,5 % опитаних) та 5 балів (30 респондентів, що складає 54,6 % їх загальної кількості) – рис. 3.

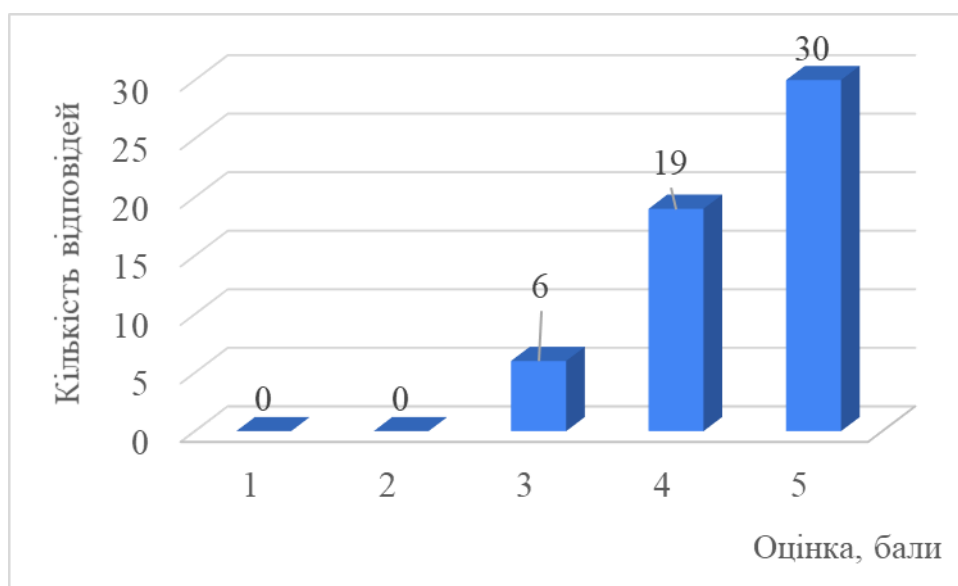

Рис. 3. Розподіл відповідей щодо відповідності змісту освітньої-професійної програми очікуванням здобувачів вищої освіти

Середня оцінка складає 4,4 бали, що відповідає рівню трьох попередніх опитувань.

Загальна оцінка задоволеності респондентів змістом навчальних дисциплін також покращилася порівняно із попередніми семестрами (рис. 4).

80,0 % респондентів зазначили, що навчальні дисципліни відповідають їхнім очікуванням і формують необхідні професійні знання та компетентності. Частка респондентів, які обрали цей варіант відповіді зросла порівняно з попереднім семестром на 5,4 %. Частка повністю задоволених змістом дисциплін стабільно зростає упродовж років дослідження, що є результатом наполегливої праці науково-педагогічних працівників з постійного вдосконалення контенту навчальних компонентів.

Рис. 4. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо змісту дисциплін освітньої-професійної програми

14,5 % респондентів відповіли, що навчальні дисципліни, які вони вивчали, формують загальні й фахові знання та компетентності, але не враховують їхніх особистих освітніх потреб (минулого семестру таких відповідей було 16,9 %). Водночас, відсоток респондентів, які вважають, що серед дисциплін, є такі, що не є необхідними для фахової діяльності та особистісного зростання, скорочується. Порівняно з минулим семестром частка респондентів, які зазначають, що серед дисциплін, які вони вивчали, є неважливими для фахового та особистісного зростання, скоротилася з 8,5 до 5,0 % і є найменшою за час моніторингу. Зазначимо, що цей варіант відповіді обирають переважно студенти-першокурсники, на якому окрім фахових компонентів викладаються ще й дисципліни загальної підготовки.

53 респонденти (96,4 %) оцінили рівень задоволеності навчанням за освітньо-професійною програмою оцінками 4 і 5 (рис. 5), що перевищує рівень попереднього семестру – 91,5 %, і також є найкращим показником за весь період дослідження.

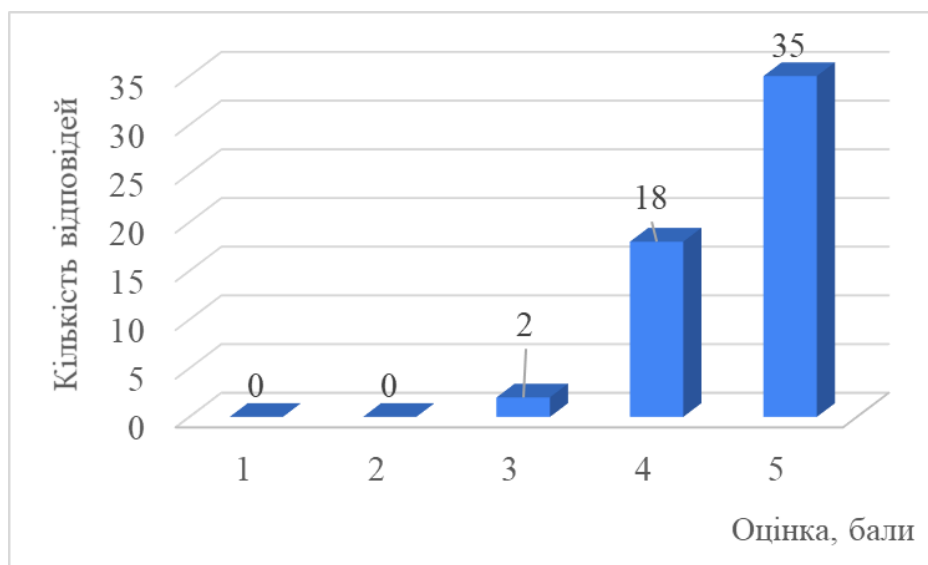

Рис. 5. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо задоволеності навчанням за освітньо-професійною програмою

Студенти в середньому задоволені навчанням на 4,6 бали, загальна оцінка порівняно з минулим семестром не змінилася, а в попередніх опитуваннях вона коливалася у межах 4,4–4,5 бали. При цьому середня зважена оцінка, розрахована за окремими аспектами оцінки освітньо-професійної програми, розглянутими нижче, також становить 4,6 бали, що підтверджує надійність оцінки.

Середня оцінка задоволеності навчально-методичними матеріалами порівняно з попереднім опитуванням не змінилася і становить 4,6 бали (рис. 6).

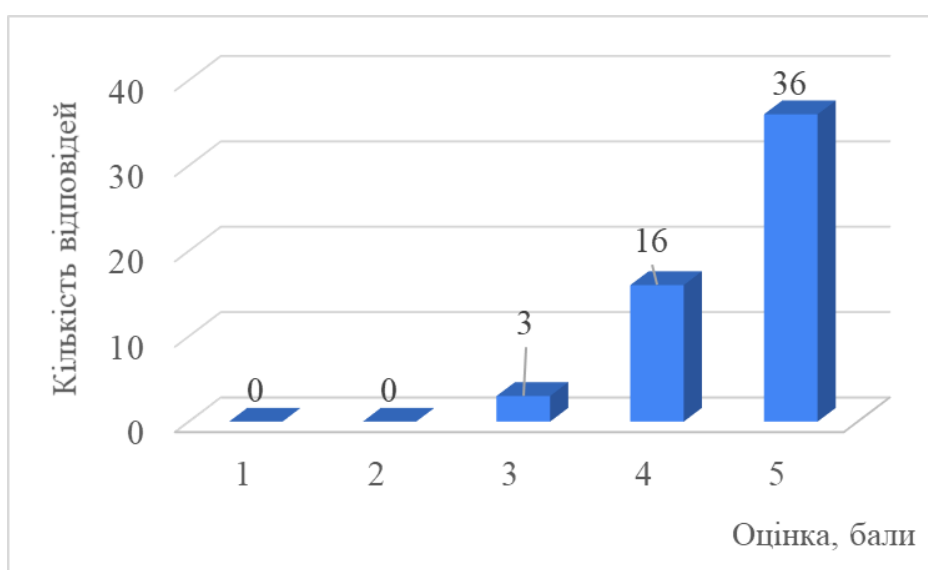

Рис. 6. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо задоволеності забезпеченістю навчально-методичними матеріалами

Рівень методичної забезпеченості освітнього процесу оцінили як відмінний 36 респондентів (65,5 %), як добрий 16 респондентів (29, 1 %). Лише 5,4 % опитаних оцінили задоволеність навчально-методичними матеріалами 3 балами і жоден з респондентів не оцінив забезпеченість навчально-методичними матеріалами на незадовільний бал (1 або 2).

Середня оцінка задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання також становить 4,6 бали (рис. 7), суттєвих змін в динаміці оцінки за час моніторингу не спостерігається, коливання не є значними, але в цілому є несуттєве зростання.

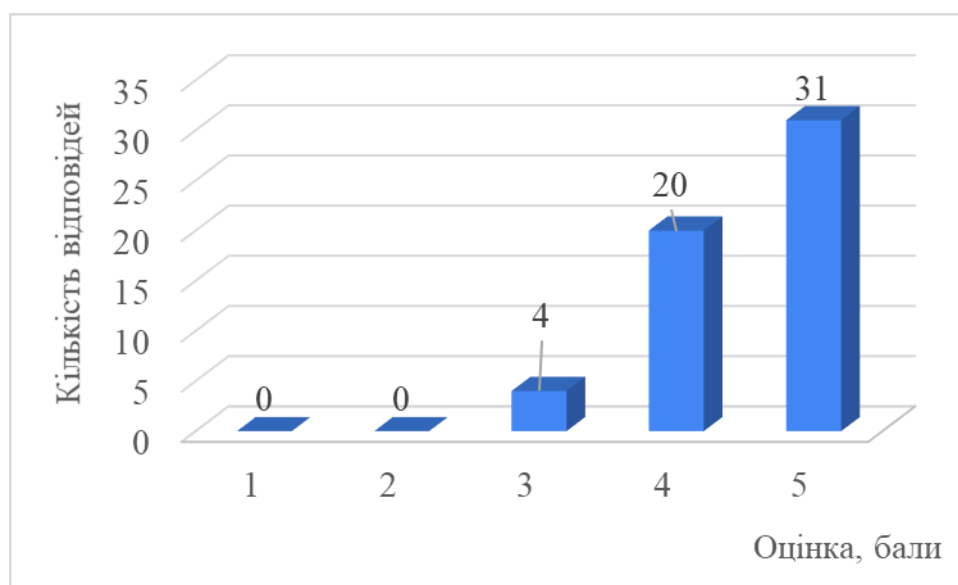

Рис. 7. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо задоволеності методами навчанням

51 респондент (92,7 %) здобувачів вищої освіти задоволені формами і методами навчання, викладення викладачами матеріалу на 4 (добре) або 5 (відмінно) балів, що є найкращим показником за час дослідження.

На питання «Наскільки Ви задоволені зрозумілістю та прозорістю системи оцінювання знань студентів (чи повідомляють викладачі про критерії оцінювання на початку семестру, чи дотримуються встановлених критеріїв)?» 36 респондентів (65,5 %) поставили найвищий бал 5 і ще 14 (25,5 %) – 4 бали (рис. 8).

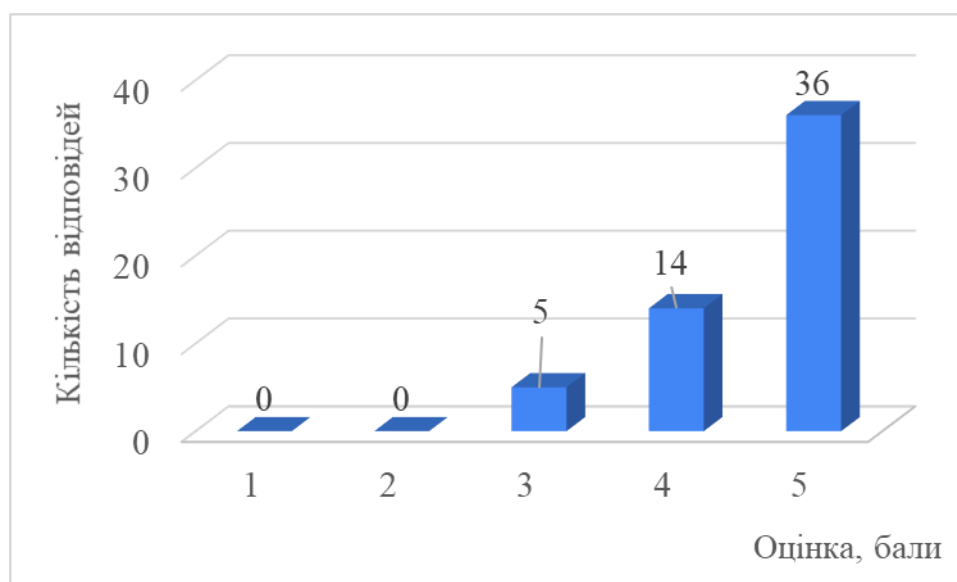

Рис. 8. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо зрозумілості системи оцінювання знань

Задовільну оцінку 3 бали поставили системі оцінювання знань 5 респондентів і жоден студент не оцінив систему оцінювання на незадовільний бал (1 або 2).

Загальна оцінка задоволеності зрозумілістю та прозорістю системи оцінювання знань студентів у I семестрі 2024-2025 н. р. становить 4,6 бали, що дещо нижче порівняно з минулим семестром, коли вона становила 4,7 бали. Проте, попередній показник, як вже зазначалося раніше, включав і оцінку магістрантів, які, звісно, краще розуміють систему оцінювання у вищій школі, ніж бакалаври, особливо студенти-першокурсники.

Наступне питання звучало «Наскільки Ви задоволені комунікацією з викладачами (можливістю отримати консультацію, у тому числі онлайн)?». Оцінка задоволеності комунікацією із викладачами (рис. 9) також становить 4,6 бали. Уперше за час моніторингу цей аспект навчального процесу був оцінений здобувачами вищої освіти лише оцінками 5 балів (35 респондентів, що становить 63,6 % опитаних) та 4 бали (20 осіб або 36,4 % респондентів). Відсутність не лише низьких, а навіть задовільних оцінок комунікації студентів із викладачами є результатом планомірної роботи усіх стейкхолдерів освітнього процесу).

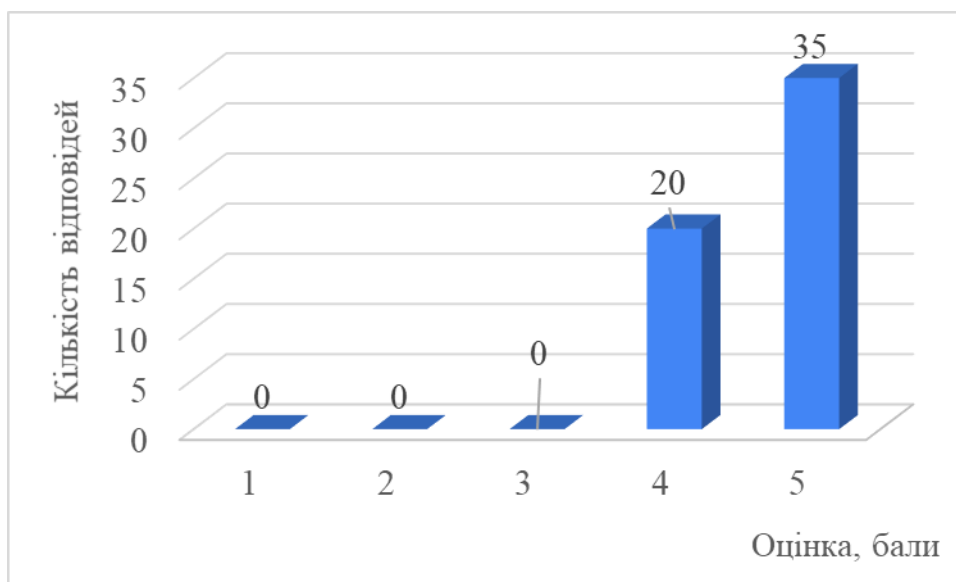

Рис. 9. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо задоволеності комунікацією з викладачами

Середня оцінка психологічного мікроклімату в аудиторіях, доброзичливості викладачів (рис. 10), становить 4,6 бали і знаходиться у діапазоні попередніх оцінок 4,4–4,7 бали.

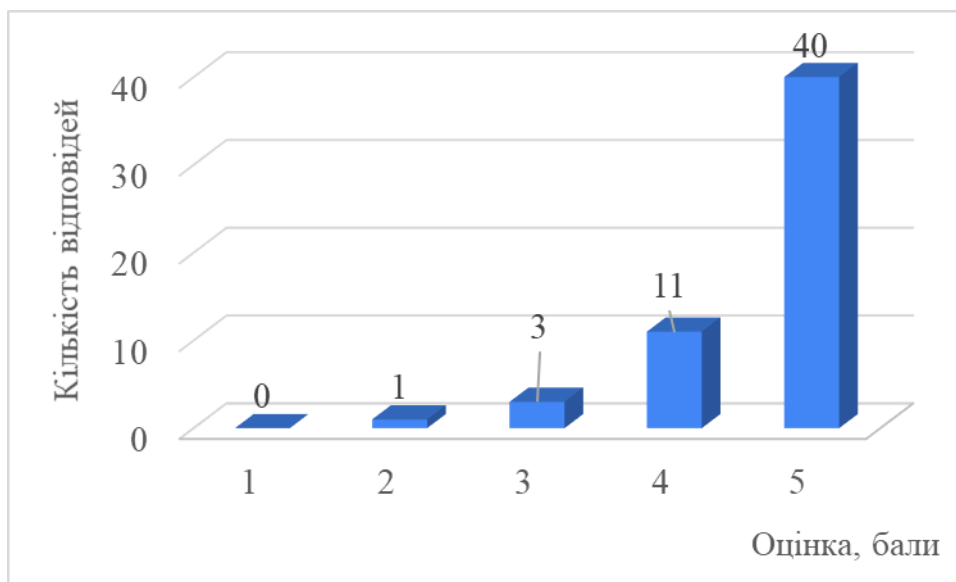

Рис. 10. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти щодо задоволеності психологічним кліматом під час навчання

На фоні достатньо загальної високої задоволеності психологічним мікрокліматом на заняттях, яку 72,7 % оцінили як відмінну (на 5 балів), слід

звернути увагу наявність серед відповідей однієї негативної оцінки (2 бали). Незважаючи на те, що відповіді на це питання є найбільш суб'єктивними і значною мірою формуються особистісними характеристиками опитаних, слід звернути увагу на подальшу роботу кураторів академічних груп щодо виявлення причин таких оцінок.

Якщо у минулому семестрі більшість здобувачів вищої освіти (95,9 % відповідей) зазначили, що їм забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір навчальних дисциплін, то цього року таку відповідь дали усі 100 % опитаних.

На запитання «На Вашу думку, час, відведений на самостійну роботу, достатній для виконання поставлених завдань?» респонденти дали переважно ствердну відповідь (рис. 11).

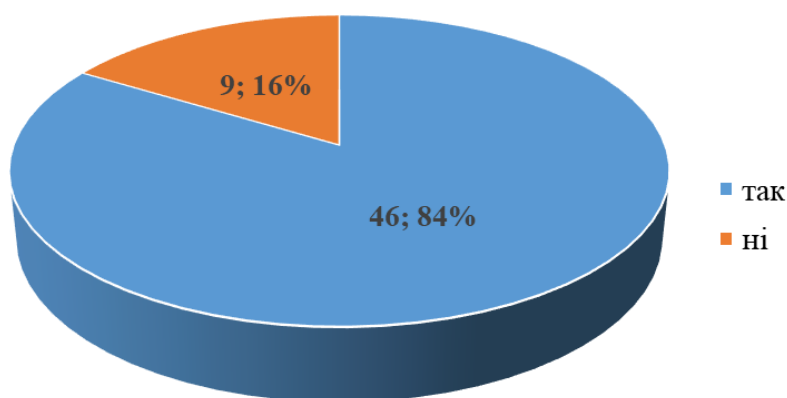

Рис. 11. Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти

щодо достатності часу, відведеного на самостійну роботу, на виконання завдань

Відповіді щодо напрямів підвищення якості навчального процесу наведені у табл. 1.

Порівняно із попередніми семестрами знизився відсоток респондентів, які вважають, що потрібно більше впроваджувати нових методів навчання з 77,6 та 66,1 % до 41,8 % – це можна пояснити наведеними вище даними щодо підвищення рівня задоволеності вже впровадженими методами навчання. Також стабільно знижується частка студентів, які вважають важливим розвиток soft

skills, що також можна пояснити активізацією роботи викладачів факультету у цьому напрямку.

Таблиця 1

Динаміка узагальнення відповідей на питання «Які напрями підвищення якості навчального процесу за ОПП Ви вважаєте найважливішими?»

Напрями підвищення якості ОПП	% респондентів, які вважають цей напрям підвищення якості ОП важливим		
	I семестр 2023-2024 н.р.	II семестр 2023-2024 н.р.	I семестр 2024-2025 н.р.
Впровадження інноваційних, інтер-активних способів подачі матеріалу	77,6	66,1	41,8
Набуття студентами додаткових соціальних навичок (soft skills) – вміння працювати у команді, стресостійкість, здатність планувати роботу та робочий час тощо	59,2	52,5	46,1
Запрошення до проведення занять спеціалістів-практиків, роботодавців	49,0	50,8	36,4
Вдосконалення навчально-методичного забезпечення навчального процесу	40,8	52,5	56,4
Розширення переліку баз виробничої практики, покращення можливостей її проходження	26,5	37,3	63,6
Дотримання принципів академічної доброчесності усіма учасниками навчального процесу	24,5	27,1	20,0
Інше	2,0	—	1,8

Водночас, уперше за час моніторингу зменшилася частка респондентів, які вважають за необхідне більше запрошувати до проведення занять спеціалістів-практиків, роботодавців. Вважаємо, що скорочення частки такого варіанту відповіді зумовлене посиленням роботи у цьому напрямку – кількість занять, проведених фахівцями практиками, у I семестрі 2024-2025 року значно зросла.

Водночас 63,6 % опитаних зазначають необхідність розширення переліку баз виробничої практики, покращення можливостей її проходження. Отже,

подальше вдосконалення освітнього процесу доцільно спрямувати на активізацію роботи із зовнішніми стейкхолдерами.

Додатково до результатів моніторингу було проаналізовано результати вибірки з університетського опитування «Якість надання освітніх послуг 2024-2025 н.р.», що проводився відділом моніторингу та забезпечення якості освіти ПДАУ з 2 грудня по 20 грудня 2024 року за допомогою Google Forms. (табл. 2).

Таблиця 2

**Витяг з результатів анкетування здобувачів вищої освіти ПДАУ
«Якість надання освітніх послуг 2024-2024 н.р.»
вибірка – по ОПП Фінанси, банківська справа та страхування»**

Питання	Відповіді
Як Ви оцінюєте рівень підготовки за освітньою програмою ?	Високий – 56 %, вище середнього – 44 %.
Чи приймаєте Ви участь у періодичному перегляді освітніх програм?	Так – 56 %, ні – 44 %.
Чи надається Вам організаційна та інформаційна підтримка з боку деканатів факультету / директоратів навчально-наукових інститутів у вирішенні поточних питань освітнього процесу?	Так – 100 %.
Чи задоволені Ви рівнем взаємодії із куратором академічної групи?	Повністю задоволений – 100 %.
Чи інформують Вас працівники деканату/директорату, кафедр щодо можливостей академічної мобільності ?	Інформують систематично – 100 %.
Чи інформують Вас викладачі про цілі, зміст, програмні результати навчання, критерії оцінювання у межах навчальних дисциплін?	Інформують систематично – 100 %.
Чи інформують Вас про можливості визнання результатів навчання, отриманих у неформальній/інформальній освіті?	Інформують систематично – 100 %.
Наскільки Ви задоволені навчанням за обраною освітньою (освітньо-професійною/освітньо-науковою) програмою ?	Повністю задоволений – 89 %, 50/50 – 11 %.
Ваша оцінка матеріально-технічної бази Університету?	Сучасна – 80 %, потребує оновлення – 20 %.
Наскільки доступним та зручним для Вас є розклад занять?	Доступний, легко знайти – 100 %.
Чи створені в Університеті необхідні умови навчання (дотримання санітарних норм, правил безпеки, охорона публічного порядку тощо)?	Так – 89 %, ні – 11 %.
Чи маєте Ви безоплатний доступ до відповідної інфраструктури, інформаційних ресурсів, баз даних потрібних для навчання та наукової діяльності?	Так – 100 %.

Питання	Відповіді
Чи задоволені Ви якістю організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання?	Повністю задоволений – 89 %, відповідь відсутня – 11 %.
Чи дотримуються викладачі системи оцінювання, визначеної на початку семестру (навчального року)?	Дотримуються завжди – 100 %.
Чи ознайомлені Ви з процедурою повторного проходження контрольних заходів та порядком їх оскарження в Університеті?	Так – 90 %, ні – 10 %.
Чи підтримуєте Ви ініціативу залучення стейкхолдерів, фахівців-практиків до освітнього процесу?	Так – 100 %.
Чи надаються Вам можливості для вивчення іноземних мов в Університеті?	Так – 100 %.

Висновки за результатами анкетування здобувачів вищої освіти щодо якості освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування першого (бакалаврського) рівня освіти у I семестрі 2024-2025 н. р.:

1) респонденти ознайомлені з Освітньо-професійною програмою, розуміють її зміст. Самооцінки обізнаності з цим документом висока: відсоток респондентів, які вважають що повністю розуміють зміст ОПП у 1 семестрі 2024-2025 н. р. становив 82 %, що є найвищим рівнем за весь період спостережень, інші 18 % вважають що скоріше розуміють;

2) загальна оцінка респондентів задоволеності навчанням становить 4,6 бали за 5-бальною шкалою. При цьому 96,4 % респондентів оцінили рівень задоволення як відмінний або добрий. Така оцінка також є найкращим показником за весь період дослідження;

3) окремі аспекти навчального процесу – забезпеченість навчально-методичними матеріалами, методами навчання, зрозумілістю та прозорістю системи оцінювання знань, психологічним мікрокліматом в аудиторіях та комунікацію із викладачами, здобувачі вищої освіти оцінили на 4,6 бали, що відповідає оцінкам минулого семестру;

4) знизився відсоток респондентів, які вносили пропозиції щодо вдосконалення освітнього процесу за рахунок вдосконалення методів навчання, запрошення фахівців практиків та розвитку додаткових соціальних навичок, що

можна пояснити активізацією роботи за цими напрямками за результатами попередніх опитувань.

Хоча рівень задоволеності методами навчання зростає, існуючі методи стали достатньо ефективними, але все ж є сенс продовжувати їх удосконалення. Необхідно впроваджувати нові технології, інтерактивні елементи, які можуть підвищити залучення студентів та зацікавленість у навчальному процесі. Використання кейс-методів і групових проєктів на практичних заняттях також допоможе розвитку соціальних навичок (soft skills).

Відповідно до зростаючої частки респондентів, які підкреслюють важливість розширення баз для виробничої практики, варто приділити більше уваги розширенню можливостей для практичної підготовки студентів. Створення партнерських відносин з компаніями для стажувань та практик, поглиблена інтеграція практичних навичок у навчальний процес покращить якість навчання за освітньою програмою.

Оскільки запрошення спеціалістів-практиків та роботодавців оцінюється менш важливим у порівнянні з попередніми роками, це може бути сигналом того, що студенти більше орієнтовані на наявність реальних практичних можливостей, ніж на додаткові лекції від практиків. Проте, для збереження балансу, доцільно розширити співпрацю з роботодавцями у формі не тільки лекцій, але й проєктних робіт, стажувань та спеціальних практичних воркшопів. Важливо зміцнювати зв'язки з випускниками освітньо-професійної програми, які працюють за фахом.

Незважаючи на загальну позитивну оцінку навчально-методичних матеріалів, акцент на підвищення якості матеріалів для самостійної роботи студентів є важливим напрямом. Доцільно робити акцент на інтерактивність і доступність матеріалів (наприклад, через інтеграцію мультимедійних матеріалів, відеоуроків або онлайн-платформ), що дозволить студентам глибше занурюватися у вивчені дисципліни та підвищити їхню самостійність.

Попри те, що більшість студентів задоволені психологічним мікрокліматом, негативні оцінки, хоч і в одиничних випадках, варто ретельно аналізувати. Доцільно посилити роботу кураторів академічних груп, а також організувати

програми психологічної підтримки для студентів, особливо першого курсу, коли адаптація до навчального процесу є складнішою.

Результати анкетування узагальнили:

Безкровний О. В. – гарант ОПП Фінанси, банківська справа та страхування першого (бакалаврського) рівня, к.е.н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Єгорова О. В., к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування.